Garb tarihinden

Meraklı sahifeler

Şarlken ve anası

Prenses Juana mezarından çıkarttığı ölü kocasına sırmalı elbiseler giydirmiş, onu muhteşem bir yatağa yatırmış, baş ucunda nöbet bekliyerek dirilmesine intizar etmişti

Toplıyan
Hamdi Varoğlu

Tarihin, bazan pek fazla incelemeden, ismine türlü türlü damgalar yapıştırdığı insanlardan biri de Şarlken'in; deli lâkabını kıyamete kadar taşıması mukadder olan, anası Prenses Juana'dır.

Avrupa medeniyetinin büyük bir kısmını kaplayan karanlıklar ortasında, o zamanki yarım bilgilerin bir isim koyamadığı akıl hastalıklarına, ya zindandan, yahud büyücülerden şifa beklendiği için, deli Juana'nın, isteriden başka bir şey olmıyan hastalığının tezahürleri, onu yarım asra yakın bir müddet, zindancı elinde esir etmişti.

Aragon Kralı Ferdinand'ın üçüncü çocuğu olan Juana'nın adını deliye çıkartan, kocası «güzel» Philippe'in ölümünden sonraki çılgınca matemi olmuştur.

Deli Juana, Avusturya Arşidükü güzel Philippe'le evlenmişti. Bu lâkaba hakikaten lâyık olan kocasını delice sevdi. Fakat bu sevgisine mukabil, Philippe'den gördüğü soğuk muamele onu, muhabbeti kadar çılgınca kıskanclıklara sevkediyordu. Kocasının fazlaca alâkadar olduğunu gördüğü bir gözdeyi bir gün yakalamış, eline geçirdiği bir makasla, saçlarını kökünden kesivermişti. Bu hâdise, karı koca arasında müthiş bir kavgaya sebeb oldu. Güzel Philippe'in, karısına karşı gösterdiği lâkaydlik, büsbütün arttı.

Bu aşırı kıskanclığın azabından kurtulmak için, Juana'ya deli damğasını ılk vuran Philippe oldu. Fakat, karısını tımarhaneye kapatmak için gayet hesablı ve sinsi bir şekilde kurduğu dolabları tatbik mevkiine koyacak vakit bulamadı.

Bu yazımızın mevzuunu alâkadar etmiyen bir takım siyaset ve taht ihtirasları icabı, deli Juana ile kocası güzel Philippe, İspanyaya gelmişlerdi. Avusturya Prensi, iktidar mevkiinin yegâne sahibi sıfatile hükümdarlık ihtiraslarını dilediği gibi kullanmağa henüz imkân bulamadan, 17 eylûl 1506 tarihinde, terli terli, bir kaç bardak buzlu su içmek yüzünden hastalanmış, yedi gün süren bir hummadan sonra ölmüştü.

O devirde, hemen hemen istisnasız, her hükümdarın ölümünde meydana çıkan zehirlenme iddiası, Phlippe'in ölümünden sonra da ileri sürüldü. Hattâ, Kral Ferdinand itham edildi. Fakat iddia, ispatsız kaldı.

Deli Juana, altı aylık hamile olmasına rağmen, kocasının hastalığı devam ettiği müddetçe, onun yatağının başucundan ayrılmamıştı. Ne ricalar, ne ısrarlar, hatta ne tehdidler işe yaramıştı. Hasta, gözlerini ebediyyen yumduktan sonra da, Juana, vaziyetini hiç bozmadan, sevgili kocası hâlâ yaşıyormuş gibi, başucunda oturdu, bütün dikkati ve bütün ihtimamı ve muhabbetile onu tedaviye çalıştı. Ölüyü gömdüler, onu mezarından çıkarttı, sırmalı esvablar giydirerek kendi dairesine naklettirdi, muhteşem bir yatağa yatırdı. Vaktile, bir keşiş ona, on dört sene ölü olarak mezarda yattıktan sonra dirilen bir Kral efsanesi anlatmıştı. Deli Juana, kocasının da ayni ba'sübadelmevte mazhar olacağı kanaatile, cenazenin başucunda. o mes'ud ânı bekliyordu. Asıl garibi, hayatını kemiren kıskanclığın, kocası öldükten sonra, bütün şiddetile hâlâ devam etmesi idi. Saray kadınlarından hiç birisini, cenazenin yanına yaklaştırmadı.

Sonra, cenazenin Gırnatada defnedilmesine müsaade etti. Fakat, bu kararın tatbikından evvel, çifte sandukayı açtırıp kocasını son bir defa kucaklamış, cenaze alayına bizzat riyaset etmek arzusunu göstermiş, eli meşaleli papaslardan ve asılzadelerden mürekkeb kalabalık bir alayın başında delice yola çıkmıştı.

Yalnız geceleyin yürüyen, gündüzleri mola verip cenazeyi yolda tesadüf ettiği manastırlara misafir eden bu alayın güzergâhından kadınlar uzaklaştırılıyor, hatta içinde rahibe bulunan manastırlara bile uğramadan geçiliyordu. Philippe, karısının kıskanclığından, âhirette bile kurtulamıyordu.

Bu cenaze alayı, deli Juana'nın, açık havada son dolaşması oldu. Babası Ferdinand, onu tahtın civarından uzaklaştırmak için deliliğini ilân etmekte gecikmedi ve bu isteri kurbanını, dört duvar arasına hapsetti.

Kraliçenin, yıllarca süren bu mahpus hayatı son derece hazindir. Çılgınca sevdiği kocasını aklından çıkaramıyan biçare kadın, dünya ile bütün alâkasını kesmiş, derin bir malihulya içinde, etrafındakilerin yüreğini sızlatan perişan bir kıyafetle, beyhude ve münzevî bir hayatı sürükleyip duruyordu. Onu muhafazaya memur asılzade kılıklı zindancı, bu müthiş vazifesini o kadar dikkatle ifa ediyordu ki, Juana, ne babasının ölümünü, ne de oğlunun tahta çıktığını haber alabilmişti.

Şarlken, pek küçükken ayrıldığı anasını, uzun zamandanberi deli bellediği için, onu Kastilin bir kalesinde, penceresiz, daracık bir höcrede, bir kandilin ölü ışığından başka her türlü ziyadan mahrum, mahpus bir halde yaşattı. Zindancı vazifesi gören Marki de Denia ile Markinin karısından ve bir kaç keşişten başka insan yüzü görmüyordu. Hariçten bir tek kişi bile ziyaretine gelemez, dışarıya aid en küçük haber kulağına erişemezdi. İlk zamanlar, yanında kalmasına müsaade ettikleri küçük çocuklarını bile, sonradan geri almışlar, onu şifasız derdile başbaşa bırakmışlardı.

Juana, yalnızlıktan usandı, içine gömülü yaşadığı ebedî sessizlikten harab oldu, açlıktan ölmeğe karar verdi. Şarlken'in, anasına karşı bu sıralarda başlayan ve biçare kadına işkence ettirecek kadar ileri giden vicdansızlığı, insanlığın yüzünü kızartacak hallerdendir. Deliliğini kendi gözile görmek için anasını ziyarete gelen Şarlken, onun yaşayış tarzının fecaatini, hatta iddia edilen deliliğinin mübalâğalı olduğunu gördüğü halde, Juana'yı zindandan çıkartmak şöyle dursun, daha sıkı muhafaza altına alınması için şiddetli emirler vermiş, onu büsbütün divaneye çevirmişti.

Tarihî vesikaların lehindeki ve aleyhindeki bütün şehadetleri karşılaştırılınca, Şarlken'in anasındaki cinnetin kocasına karşı beslediği ifratlı sevgiden ve zamanın dahi unutturamadığı bir acıdan ibaret olduğu görülüyor. Üsttarafı, belki de gene bu marazî, aşırı sevgisinin ve kıskanclığın ikinci bir tabiat haline getirdiği huysuzluklardan, bitmez tükenmez zindan hayatının yıprattığı sinirlerdeki coşkunluklardan başka bir şey değildir.

Deli Juana, ancak, mahpusiyetinin kırkıncı senesinden sonra, akıl müvazenesizliğinin ilk alâmetlerini göstermeğe başlamıştı.

Dünyanın en akıllı ve en sabırlı insanı bile, kırk sene süren, işkence ve ıstırab dolu tam bir inziva hayatından sonra çileden çıkar. Havasız ve ışıksız daracık bir höcrede, türlü eziyete ve hakarete maruz kalarak kırk sene yaşamağa muvaffak olması, Juana için gene bir muvaffakiyettir.

İhtiyar Kraliçe, uyanıkken kâbuslar görmeğe başladı. Hemen daima gördüğü, babasını ve kocasını paralayan bir kara kedi hayali onu mütemadiyen rahatsız ediyor, daracık zindan, ikide birde, müthiş vaveylâlarla çınlayordu.

İki sene, belinden aşağısı kötürüm olarak yattı. Bu yatalak vaziyeti, vücudünde yaralar açmağa başlamıştı. Bütün bu tahammül edilmez ıstırablara rağmen, kendisini zindanlarda çürüten vicdansız oğlu aleyhinde ağzından bir tek söz, bir tek şikâyet çıktığını işiten olmamıştı.

1555 senesinde, Şarlken'den daha merhametli olan Azrail, nihayet imdadına yetişti. Deli Kraliçe 1506 senesi ortalarına doğru girdiği zindan hayatından, kırk dokuz sene sonra kurtulmuştu. Yarım asırdan bir sene eksik!

İzmirde kör talebenin verdiği konser

İzmir (Hususî) — Şehrimizde Körler, Sağırlar ve Dilsizler Mektebi talebesinden bir grup tarafından, İzmirin büyük ve ileri bir münevver kütlesi huzurunda bir konser verilmiştir. Konser, baştan aşağı muvaffakiyet içinde geçmiştir. Sakat çocuklar, birçok klâsik parçaları, tanınmış san'atkârlar kadar pürüzsüz ve ahenkli olarak çalmışlar, bu meyanda mekteb müdürü de sakat çocukların ruhiyatı ve terbiye meseleleri üzerinde bir konuşma yapmıştır.

Doğru değil mi?

Çalışma saatlerinde vazifesi başında bulunmıyan memurlar

Muhtelif karilerimizden aldığımız mektublarda İstanbul dairelerinde bazı müdürlerin, müdür muavinlerinin ve memurların çalışma saatlerinde vazifeleri başlarında bulunmadıklarından, geç gelip erken gittiklerinden dolayı işlerini göremediklerinden şikâyet edilmektedir.

Bu, bizim dairelerimizin eski bir hastalığıdır. «Ashabı masalih» in de kendileri gibi iş, güç sahibi olduğunu takdir etmiyerek onların, bütün günlerini, takib ettikleri muameleye hasretmeğe mecbur oldukları zehabına kapılmak memurlarımızın ötedenberi malûl oldukları yanlış bir zihniyettir.

Halbuki her nimet bir külfet mukabili olduğuna göre hayatını memuriyetten alacağı maaşla temine karar vermiş insanların devletin resmen tayin ettiği mesai müddeti -bugünkü esasa göre 9 - 12. 13 - 17 - esnasında işinin başında bulunmaları ve bu zamanlarda kendisine başvuracak vatandaşların müracaatlerini kabule amade olmaları başlıca vazifeleridir.

Binaenaleyh, teftiş, tetkik ve saire dolayısile haricde meşgul müdürlerin gaybubetleri zamanında onların muavinlerinin mutlaka yerlerinde olmalarının, diğer memurların ise böyle bir ihmal ve lâkaydî göstermeğe kat'iyyen teşebbüs edememelerinin temini icab eder, diyoruz,

Doğru değil mi?

Genc bir kız

Hırsızlık yapmak üzere girdiği evde yakalandı

Üçüncü sulh ceza mahkemesi meşhud cürümler çerçevesi dahilinde enteresan bir hırsızlık davasına bakmış ve suçlularını mahkûm etmiştir.

Hâdise şudur: Gedikpaşada Tiyatro caddesinde 31 numarada oturan kunduracı Şaban Erbakın evine cuma sabahı kapının açık bulunmasından istifade ederek Nazif kızı Tefarik isminde genc bir kız girmiştir. Evde kimse ile karşılaşmıyan bu genc, kapısı açık bulunan odaya girerek konsolun gözünü çekmiş ve ev sahiblerine aid dört para çantasından birini açarak içinden bir miktar bozuk para almıştır.

Bu sırada ayak sesleri işiten Tefarik oda kapısının arkasına saklanmıştır. Fakat odaya giren Şaban, kızı kapı arkasında görünce yakalamış ve avucu içinde sakladığı bozuk paraları da almıştır.

Polise haber vermek üzere sokağa çıkan Şabanı evin kapısı önünde Hüseyin adında birisi çevirerek:

«— Kız, eve hırsızlık için girmedi. Su istiyecekti» demiştir.

Bu sırada gelen bekçiye kızla beraber Hüseyin de teslim edilmiştir. Haklarında tanzim edilen evrakla birlikte Adliyeye teslim edilen Tefarikle Hüseyinin üçüncü sulh cezada muhakemeleri yapılmıştır.

Her iki maznun da suçlarını inkâr etmişlerse de şahidlerin ifadeleri ve mevcud delâil ile suçları sabit görülmüş ve neticede Tefarik bir ay yirmi gün, Hüseyin de bir ay hapse mahkûm edilmiştir.

Bir çocuğun bileği kesildi

Küçükpazarda oturan Niyazi Toksevenin 12 yaşındaki oğlu Hikmet, sokakta oynarken yere yuvarlanmış, düştüğü yerde bulunan cam parçaları çocuğun sağ bileğini tehlikeli surette kesmiştir. Hikmet, Şişli Çocuk hastanesine kaldırılmıştır.

Kolunun damarları kesildi

Şişlide oturan Dimitri Yuvan adında birisi, gece evinde dolaşırken ayağı dolaşarak düşmüş, yerde bulunan cam parçaları Dimitrinin sağ kolunun damarlarını kesmiştir. Yaralı, Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Otomobil altında kaldı

Fındıklıda oturan Rıza Kutlunun 7 yaşındaki çocuğu Meb'usan caddesinden geçerken, 2044 numaralı otomobilin sadmesine maruz kalmış, dizinden ve muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Çocuk tedavi altına alınmış, şoför yakalanmıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Asker ailelerine yapılacak yardım

Yeni bir esas tespit edildi

Bütün nakil vasıtalarına bir kuruş ve yirmişer para zam yapılarak, toplanan paranın bu işe tahsis edilmesi düşünülüyor

Askere gidenlerin geride bıraktıkları ailelerinden kimsesiz ve gelirsiz olanlara yardım işini bugünkü şeklinden çıkartarak daha esaslı bir şekle ifrağ için Vilâyette Vali muavini Ahmed Kınığın riyaseti altında yapılan toplantılar neticelenmiş ve bir proje hazırlanmıştır. Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar, Dahiliye Vekâletine takdim etmek üzere bu projeyi Ankaraya götürmüştür.

Komisyon, bugünkü şeklile asker ailelerine yardım işinin istenilen mükemmeliyette yürümesine imkân görmiyerek, silâh altında bulunanların millete en kudsî emaneti olan aile ve çocuklarına geniş mikyasta ve muntazam yardım için bütün nakil vasıtalarında birinci mevkilere birer kuruş ve ikinci mevkilere yirmişer para zam yapılmasını muvafık görmüştür. Bu suretle senede bir milyon lira bir gelir temin edileceğinden asker ailelerine yardım işi mükemmel bir şekilde yürütülecektir.

Fakat vesaiti nakliye ücretlerine böyle bir zammın yapılması bir kanun işi olduğundan böyle bir teklifi kanunî yapılması hükûmetin teklifi kabulüne bağlıdır.

İzmit Belediyesinden faaliyet isteniyor

Şehrin derdleri ve ihtiyacları çoktur

İzmit (Hususî muhabirimizden) — İzmit, İstanbulun bir mahallesi sayılan 30 bin nüfuslü büyük bir vilâyet merkezidir. Evvelce, iyi bir faaliyete, imar ve inşaya sahne olan, şehrin ve şehirlinin hayatî bir çok derd ve ihtiyacları temin ve tatmin edilen İzmitte bu son seneler zarfında, belediye işlerinde duyulan ve görülen bir durgunluk vardır. Denebilir ki, İzmit Belediyesi, eski enerjisini lâyikı veçhile gösterememekte, küçük bir himmet ve gayretle yapılacak günlük işler bile yüzüstü kalmaktadır.

İzmit gibi münevveri çok ve ileri görüşlü bir halk kütlesinin sakin olduğu bu muhitte, İzmit Belediyesinin daha canlı, hareketli ve renkli olması, çok arzuya değer bir keyfiytetir.

İzmit Belediyesinden, İzmit halkının bir kaç arzu ve dileği vardır. Bunları, madde madde sıralıyorum:

1 — İzmitten kaza merkezlerine ve köylere giden nakil vasıtalarının muayene ve murakabeleri sıkı bir kontrola tâbi tutulmamaktadır. Evvelce de, üzerinde ısrarla durulduğu halde, Belediye, her nedense bunları daimî olarak muayene ettirmemektedir. Nitekim, freni tutmıyan bir kamyon, köprü üzerinde bir facia yapmış, zavallı bir vatandaşı ezmiştir.

2 — Gene, bu otomobil, kamyon ve faytonların mücavir kazalara, köylere, sayfiyelere taşıdıkları yolculardan arzu ettikleri gibi para aldıkları vakidir. Bunların süratle önlenmesi lâzımdır.

3 — Şehirdeki lokanta, içkili kazino, şerbetçi ve kahvelerde belediyenin asılmış bir tarifesi yoktur, varsa da görülmemektedir. Bu gibi yerlerde Belediyenin bir tarife tatbik ve bunu kontrol etmesi istenmektedir. Zira, şekere zam yapıldı diye, bu gibi esnaf fiat artırmakta kendilerini muhtar ve mübah görüyorlar.

4 — Burada sebze ve et fiatları da bir türlü istikrar bulamamaktadır. Domatesin kilosu bir gün 20 kuruştan, ertesi gün 40 kuruştan, kuzu etinin kilosu hâlâ ve hâlâ 70 kuruştan satılmaktadır; insana öyle bir his geliyorki, İzmitte sebze ve et ticareti, nihayet bir iki kişinin inhisarındadır.

5 — İzmit şehrinin temizlik işleri de iy bir şekilde organize edilememiştir. Sokaklar, hatta ana caddeler bile hiç de temiz denilemiyecek bir haldedir. Bu hal, bu güzel şehir için bir kusurdur.

6 — Son günlerde, her nasılsa harice sevkedilemiyerek kalmış, tonlarla patatesin çürümesi, ezilmesi ve kokması İzmitin havasını ifsad etmektedir. Bu, öyle berbad bir koku intişar ettirmektedir ki, tahammül etmek gerçekten zor oluyor. İzmit Belediyesinden bu patateslerin fennî şekilde nakil ve imhası beklenirdi.

7 — Evvelce de yazdığımız gibi, İzmitte ihtiyaca kâfi umumî halâlar yoktur. Bu sebeble veya terbiye noksanlığı dolayısile bazı kimseler, şehrin boş arsa ve köşelerini, adeta birer halâ haline ifrağ etmektedirler. Bu, medenî şehirde, bu, medenî insanlar, bu, iptidaî hale, artık tahammül edemiyorlar.

Yeni ekmek bugün satışa çıkarılıyor

Fırınlara dün akşam yeni un tevzi edildi

Yeni çeşni ekmekler bugünden itibaren satışa çıkarılacaktır. İçinde yüzde 30 arpa ve yüzde 20 çavdar bulunan ekmeklik unlar dün fırınlara verilmiştir. Dün pek az fırın akşam ağızlarında yeni tip ekmeği çıkartmıştır.

Dün akşam bazı fırınlar tarafından çıkarılmış olan yeni tip ekmek, içinde arpa bulunmıyan şimdiki ekmek tipine nazaran daha beyazdır. Bilhassa taze iken lezzeti iyidir. Gıda noktai nazarından yeni ekmeğin eskisinden bir farkı yoktur.

Belediye İktısad müdürlüğünün francala unu yerine şehrin ekmeklik unundan verdiği francala fırınları da dünden itibaren ekmek çıkartmağa başlamışlardır. Bu fırınların tertibatı ekmek fırınlarına nazaran farklı olduğundan bunlar fırınlarında tadilât yapacaklardır.

Diğer taraftan, ellerindeki fazla unu bakkal ve börekçilere satarak son ekmek buhranını doğuran fırıncılar hakkında takibat yapabilmek için Belediye, bu fırıncıların isimlerini Toprak Mahsulleri Ofisinden istemiştir. Ayrıca bir daha bu vaziyete meydan verilmemesi için Ofisten fırınlara verilen un hesabının iyi tutulması da istenmiştir.

MÜTEFERRİK

Ziraat Vekili şehrimize geldi

Ziraat Vekili Muhlis Erkmen dün sabah Ankaradan şehrimize gelmiştir. Vekil, bir kaç gün İstanbulda kaldıktan sonra Trakya ve Marmara havzası ziraî vaziyetini tetkik etmek üzere bir seyahat yapacaktır.

Ziraat Vekili dün şehrimizde bazı ziyaretlerde bulunmuştur.

Ticaret müdürü Ankaraya gitti

Mıntaka Ticaret müdürü Said Rauf Sarper dün akşam Ankaraya gitmiştir.

Anadoluya gidenler

Anadoluya kendi arzularile göç edeceklerin son kafilesi de şehrimizden hareket etmiştir. Yalnız Trakyadan Anadoluya göç, Tekirdağı yolu ile devam etmektedir.

15 nisan tarihine kadar beyanname verip de her hangi bir sebeble Anadoluya gitmemiş olanlardan kaymakamlıklarda meşru mazeretlerini kabul ettirenler için ayrı bir kafile tertib olunacaktır. Bu kafilenin ne zaman şehrimizden hareket edeceği bilâhare takarrür edecektir.

İzmit ikinci kâğıd fabrikası

İzmit ikinci kâğıd ve karton fabrikasile sellüloz fabrikasına Sapanca gölünden su getirilmesi için yapılan su yolu tesisatı süratle ilerilemektedir. Bu yolun 14 ağustosa kadar yetiştirilerek Millî Şefin İzmitte ilk kâğıd sanayii temelini attığı bugünde inşaatı ikmal olunan yeni iki fabrikanın da işletmeğe açılması için çalışılmaktadır.

Meriç üzerindeki köprüler

Trakya hududundaki şimendifer köprülerinin tamirile Uzunköprü - Cesrimustafapaşa demiryolunun Türk Demiryolları idaresince işletilmesi mevzuu üzerindeki müzakereler, iki taraf heyetlerinin talimat almaları için bir kaç gün kalmıştır. Müzakerelere bugün tekrar başlanacağı anlaşılmaktadır.

ŞEHİR İŞLERİ

Fenerbahçe Belediyeye geçiyor

Dünyanın en güzel yerlerinden biri olan Fenerbahçenin Belediye adına tapuya geçirilmesi takarrür etmiştir. Belediye, burasını şehir plânı mucibince yeşil saha olarak ayırdığından hiç bir inşaata müsaade etmeyicek ve çok güzel bahçeler yapacaktır.

İKTISAD

Yeniden bir vagon çivi geldi

İstanbul Vilâyeti emrine muhassas çivi tamamile tevzi edilmiştir. Yalnız dün 13 tonluk bir vagon çivi gelmiştir. Bunun mühim bir kısmı şehrimize verilecektir.

Naftalin meselesi

Ticaret Vekâletinin emrile muvakkaten satışı durdurulmuş olan tel ve naftalinlerin piyasaya ne şekilde çıkarılacağı ve tevzi olunacağı hakkında Vekâletin yarın bir emir vereceği muhakkak addolunmaktadır.

Diğer taraftan bir firma Bulgaristandan 50 ton naftalin getirmekte olduğunu dün alâkadar makamlara bildirmiştir.

Bir Türk kimyager de Karabükün ham madde vermesi şartile naftalini 80 kuruşa mal edeceğini bildirmiştir.

Sahte defter tutan bir müessese

Fiat Murakabe bürosu yaptığı tetkikler sonunda şehrimizin en büyük demir ve madenî malzeme firmasının bazı usulsüz işler yaptığı kanaatine vararak bu firmanın ani olarak bütün defterlerine el koymuş ve tetkikler yapılmıştır. Hesabların ve muamelâtın tetkiki neticesinde bu firmanın gizli defter tutmak, maliyetleri yanlış göstermek, yanlış fatura vermek gibi bazı vaziyetleri görülerek zabıtlar tutulmuştur. Yarın bu firmaya aid rapor Fiat Murakabe komisyonuna verilerek Müddeiumumiliğe tevdii istenecektir.

HEM NALINA HEM MIHINA

Meşhur bir denizaltı kumandanının ölümü

İsviçre gazetelerinde okuduğuma göre, Alman denizciliği en kıymetli denizaltı kumandanlarından birini, deniz binbaşı Prien'i kaybetmiştir. Alman gazeteleri «Skapa - Flov kahramanı» unvanını taşıyan Prien için mersiyeler yazıyorlarmış. Hakları vardır. Çünkü Prien, harbin ilk aylarında kumanda ettiği denizaltı gemisile İngilizlerin meşhur Skapa Flov deniz üssüne girmeğe ve Royal Ok zırhlısını iki hücum neticesinde batırdıktan sonra oradan sağ ve salim çıkarak üssüne dönmeğe muvaffak olmuştu. Alman bahriyesi, kıymetli denizaltı kumandanlarından yalnız Prien'i kaybetmekle kalmamıştır. Ondan başka diğer iki güzide denizaltıcı daha kayıbdır. Bunlardan biri Prien gibi ölmüş, deniz yüzbaşı Kreçmer ise İngilizlerin eline esir düşmüştür.

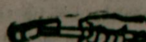
Almanyanın en büyük harb madalyasile taltif edilmiş olan üç denizaltı komutanının zıyaı, Alman denizaltı filotillâsı için, ağır bir darbedir. Çünkü bilhassa denizaltı gemilerinde, kumandanın şahsı pek büyük bir rol oynar. Gerçi, her harb gemisinde, her kıt'ada bu, böyledir amma, bir denizaltı gemisinde, kumandanın kıymeti, herşey demektir.

Geçen harbde, bazı Alman denizaltıları cesareti, ehliyeti, tecrübesile temayüz etmiş kumandanlar elinde çok büyük işler başardıkları halde, bazı kıymetsiz kumandanlar da yepyeni gemilerile daha birinci seferlerinde denizin dibini boylamışlardır. Meselâ U. 9 denizaltısı ile bir saat içinde üç zırhlı kruvazörü batıran kumandan Veddigen ve bütün harb içinde 400,000 tonluk ticaret gemisi batırmak suretile hâlâ kırılmamış bir rökor tesis eden kumandan von Arnauld de la Perière böyle güzide denizaltıcılar idi.

Şimdi Alman gazetelerinin ölümünden büyük teessürle bahsettikleri deniz binbaşı Prien de Skapa - Flov üssüne yaptığı fevkalâde hücumla yüksek liyakatini ispat etmişti. Bütün Büyük Harb içinde, hiç bir Alman denizaltısı Prien'in yaptığını yapmağa muvaffak olamamıştı. Gerçi, o zaman, henüz yeni tesis edilmiş bir üs olan Skapa Flov'a girmeğe teşebbüs ederek manialarıaşan bir iki denizaltı gemisi olmuştu; fakat bunlar, hiçbir iş görmeden batırılmışlardı; Prien ise 29,150 tonluk koca bir zırhlıyı batırıp geri dönebilmiştir.

Denizaltıların muvaffakiyeti için kumandanların, yalnız kumandanların değil; bütün mürettebatın cesur, soğukkanlı, liyakatli ve tecrübeli olmaları, en esaslı şarttır. Büyük Harbin sonunda, Alman denizaltıları çoğalmış; fakat evvelce verilen zayiat neticesinde, kıymetli mürettebat eksilmiş olduğu için, bu gemilerin elde ettikleri muvaffakiyetler artacağına azalmıştı. Almanların, şimdi de tecrübeli mürettebat tedarikinde güçlük çektikleri tahmin olunabilir.

Bu vesile ile yıllardanberi itina ve ihtimamla yetiştirdiğimiz kıymetli denizaltıcılarımızı daha ziyade terfih etmek lüzumunu alâkadarlara hatırlatmak isteriz.

İstanbul iaşe müdürlüğü

Mıntaka Ticaret müdürü Said Rauf Sarper bugün Ankaraya gidecektir. Bu seyahat bir çok maddelerin tevziatı ve halen Mıntaka Ticaret müdürlüğü tarafından tedvir edilip de esas itibarile yeni kurulacak İaşe müdürlüğüne devredilecek işler üzlrinde Vekâletle temas için yapılmaktadır.

İaşe müdürlüklerinin ilki şehrimizde kurulacaktır. Yeni müdürlüğün gelecek hafta faaliyete geçeceği anlaşılmak tadır.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Son tablo

Hadiye Iclâl

Yüksek san'atı hiç kimse tarafından takdir edilmiyordu. Sefalet, yoksuzluk içinde yaşayordu. Yarım saat evvel, sevgilisi de bir para münakaşası yüzünden kendisini ebediyyen terkedip gitmişti. Artık bu hayatı uzatmanın bir manası var mıydı? Ölmeğe karar verdi.

İntihar etmek isteyenlerin ihtiyarsız ve mihanikî yaptıkları hareketin o da zebunu oldu. Boyasız tahta masanın üstünde darmadağın duran kalın resim kâğıdlarından birini önüne doğru çekti. Yumuşak ve koyu siyah kurşun kalemile şu satırları yazmağa başladı:

«Artık tahammül edemiyeceğim. Fakat bu faciadan hiç kimse mes'ul değildir. Bana bütün bir cemiyet ehemmiyet vermedikten sonra başka ne yapabilirdim. Hayatta yegâne istinadgâhım Mediha da üç dört metrelik bir bez parçasını satın alamadığım için benden uzaklaştı. Bu dünyada, ne akrabam, ne de tek varisim var... Onun için kırık dökük birkaç parça eşyamla tablolarımın -tabiî bezleri, boyaları ve tahtaları pahasına- satılıp tutarının bir hayır cemiyetine verilmesini tercih ederim... Hayır... Hayır... Kimseyi zahmete sokmamak için onları ateşe verip yaksam daha iyi... Hem bu kavrulmuş kenevir, yağ kokusu belki dimağımda tatlı bir son hatıra olarak kalır.»

Bir dakika eli durdu. Bu tevakkufa sebeb, şüphesiz beynini karıncalayan tereddüddü. İmkânı yok, geriye yalnız bu manaları anlaşılmamış eserleri terkedip gidemezdi. Sefil hayatının, metruk vücudünün son demlerini son bir tablo ile tasvir etmeliydi. Belki bu bir şaheser olurdu, isminin san'at tarihine «altın harfler» le geçmesine vesile olurdu.

— Hayır, hayır... Ne bu satırlara lüzum var, diye düşündü, ne de böyle bir tabloya... Sükût içinde, ipham içinde ölmek daha iyi değil mi? Filler gibi cesedimi saklayamıyacağım, bari ruhumun sırları üstünde kıvrılıp can vereyim...

Çekmeceyi çekti, rovelverini aldı. Parmağını tetiğin önüne uzattı. Namluyu şakağına dayadı.

Karşısında, şövalenin üstünde yarım kalmış bir tablodan yüzüne ılık bir ilkbahar akşamının sarı ve tatlı ziyaları aksediyordu.

Birdenbire silâhı yantarafta duran yüzü yırtık, samanları dışarı fırlamış kanapeye attı. Yerinden doğruldu:

— Ha... Tamam, dedi, yeni bir tablo yapmaya ne lüzum var... Benim hayatımı ve ölümümü bu peyzajdan daha mükemmel hangi tablo tasvir edebilir? Onu biraz değiştirmem kâfi...

Hemen paletini aldı, boyaları ezdi. Fırçayı yarım kalmış resmin üstünde seri ve asabî gezdirmeğe koyuldu. Şu anda, sağ kolunda her zaman hissetmediği bir serbestlik ve hâkimiyetin esrarlı kudretini duyuyordu.

Çalıştı, çalıştı, ansızın bir iki adım gerileyerek uzun saatler sürmüş olan faaliyetinin neticesini temaşa etmek istedi.

Resim bambaşka bir şekil almıştı. Ufuk duman ve sis içinde idi. Ova, baştanbaşa bataklık haline girmişti. Hain bir fırtınanın devirdiği genc bir ağac kütüğü birinci plânı tamamen kaplayor, rüzgârın tesiri çıplak dallarının ucunda kalmış bir iki küçük yaprağın üstünde çok bariz görünüyordu. Sanki hâlâ titreyorlardı.

Genc ve bedbaht bir san'atkârın ölümü her halde bundan daha kuvvetli canlandırılamazdı. Resim, sembolizmin eşsiz bir şaheseri olmuştu.

Ruhunda bir gevşeklik, vücudünde bir takatsizlik hissettiği için tekrar masanın başındaki sandalyeye oturmak mecburiyetinde kaldı. Hayatının son demleri yaklaştıkça tuhaf bir rabıta onu bu tatlı dünyaya daha sıkı bağlıyor gibiydi. Olduğu yerde silkindi:

— Hayır, dedi, irademe hâkim olmalığım lâzım... Yapacak başka işim kalmadı. Artık ölebilirim.

Pencereden görünen yarım daire şeklindeki ufku saran sarı renk gittikçe koyulaşarak tozpembeye döndü. Sonra biraz daha kızıllaştı. Bütün bu hazırlık tabiatin guruba aid merasimi uzun sürdürmek istediğine delâlet ediyordu.

Birden, çok yakından gelen genc bir kadın sesinin hava boşluğunda yarattığı ruh titretici akisler kulağına çalındı. Bu yanık şarkının ilk kısımlarını ressam, ihtiyarsız nefeslerini zaptederek, gözlerini muayyen bir noktaya dikerek dinledi.

Aradan bir iki dakika geçince tiz ve hafif her ahenk, nazarında mavili beyazlı sabun köpükleri, yuvarlak çiçek demetleri, tabak tabak şekerli meyva ezmeleri halinde canlanarak hulyavî ve efsanevî bir geçid resmi yapmaya başladılar.

Genc adam, rovelveri demin fırlattığı yerden alarak doğruldu. Merak, tecessüs ve heyacanın birbirine meczolmasından doğan acayib bir hissin tahakkümü altında dışarıya baktı. Fakat, heder olmuş ömrüne, tam ona nihayet vereceği sırada acıklı bir mersiye okuyan erguvan dudaklı taze ağzın sahibesini vazıh ve aşikâr göremedi. Yalnız biraz yana düşen karşı sıradaki alçak evlerden birinin üst kat pencerelerinden birinin loşluğunda, kapkara bir vazonun içinde dinlenen narin bir gelin çiçeğini andıran beyaz bir yüzün parladığını farketti. Rovelveri yavaşça masanın üzerine bıraktı. Tekrar şövalesinin başına geçti. Hâlâ içeriye hücumda devam eden şarkının keskin akisleri harab geridonun üstünde bomboş duran ince bardağı serarlı ihtizazlarla inletiyordu. Ressamın fırçası paletin üzerinde yeniden bir serçe gibi zıplaya zıplaya dolaştı.

— Son tablomda, diye düşündü, büyük bir eksik var!. .

İlk plândaki yıkık ağacın dallarından birinin ortasında çalışmaya koyuldu. Oraya göğüs tüyleri kabarık, gagasının ucu sisli bulutlara çevrilmiş, kül rengi bir kuş yerleştirmeğe çalışıyordu. Kuşun birer kara elmas parlaklığile yanan gözlerinden bütün kalbî varlığile şakıdığı belliydi.

Şimdi, her taraftan odaya karanlık dolmaya başlamıştı. Ressam, şövalenin önünde hırçın ve asabî hamlelerle fırça oynatmakta devam ediyordu. Tablonun üzerinde o geveze kuştan maada yeni bir şey daha belirmişti. Yıkılan kötüğün köküne yakın bir yerden, bataklığın tam ortasından gergin saplı, kızıl bir çiçek fırlamıştı. O tiz ve yanık şarkı nasıl ressama, tabloya sevimli hayvancağızı ilâve etmeyi ilham ettiyse, çiçek de ölümün kucağına kaymak üzere iken yeniden hayata doğan delikanlıyı temsil ediyordu.

Fakat buna rağmen, o resim gene ressamın son tablosu oldu. Çünkü genc adam, san'atına o akşamdan itibaren veda etti. Bugün, büyük bankalardan birinin teknik müdürüdür.

SPOR

Dünkü spor hareketleri

Galatasaray Fenerbahçeyi 1 - 0 yendi, Ankarada İstanbulspor yenildi, Beşiktaş da berabere kaldı

Galatasarayla Fenerbahçe kulübleri tarafından hazırlanan ve iki kulübün üç takımı arasında tertib edilen futbol maçları dün Kadıköy stadında yapılmıştır.

İki kulübün ihtiyatlarile beraber otuz beş kişiden fazla oyuncu çıkarmak suretile bir günde bu kadar geniş bir faaliyet yapmış olmaları diğer kulüblerimize nümune olacak derecede parlak bir muvaffakiyettir.

Bu münasebetle dün Kadıköy stadında Galatasaray ve Fenerbahçenin genc, A ve B takımları arasında üç maç yapılmış ve bu oyunların her biri kendine mahsus bir ehemmiyet içinde kalabalık bir halk tarafından seyredilmiştir.

İlk maçı iki kulübün genc takımları yaptı.

Mümkün olduğu kadar heyecanlı geçen bu maç 2 - 2 berabere bitti. İkinci maç B takımları arasında oynandı. Maçın ilk devresi 1 - 0 Fenerbahçenin lehinde bitti. İkinci devrenin başlarında Fenerbahçe ikinci golü de yapmıştı. Bu müşkül vaziyetten kurtulan Galatasaraylılar birbiri üzerine iki sayı yaptılar ve maç ta 2 - 2 berabere bitti.

Son maçı Galatasaray ve Fenerbahçenin birinci takımları oynadı. Bir hafta evvel 2 - 1 Galatasarayın Fenerbahçeye karşı galib gelmesi üzerine bu maçın bir revanş mahiyetinde olacağı pek tabiî idi. Hemen her karşılaşmaları bir velveleye sebeb olan bu iki takımın, hakemi üzerinde tam bir hafta münakaşa edilmiş ve nihayet maç günü Adnan Akın üzerinde ittifak edilmiştir. Uzun zaman sahada görülmemiş olan Adnan Akın dünkü maçı iyi bir görüşle idare etmiştir.

Takımlar şu şekilde sahaya çıktılar:

Galatasaray: Osman, Faruk, Adnan, Musa, Enver, Salim, Salâhaddin, Mustafa, Cemil, Eşfak, Mehmed Ali.

Fenerbahçe, Cihad, Murad, Muammer, Ali Rıza, Zeynel, Ömer, K. Fikret, Naci, Yaşar, Niyazi, Halid.

Maç o kadar hızlı ve karşılıklı hücumlarla başladı ki, oyunun bu şekilde devamı imkânı olsaydı, eski Galatasaray - Fenerbahçe günlerini hatırlamak mümkün olabilirdi. Her iki takımda ve bilhassa Fenerbahçede yeni oyuncular ekseriyeti teşkil ettiği için birdenbire parlayan oyunun her an söneceğini bekledik. Nitekim tecrübe mahiyetinde sahaya çıkarılan futbolcuların bu ateşli hareketleri saman alevi gibi yavaş yavaş sönmeğe başladı. Doksan dakikalık oyunda sarfı lâzım gelen kuvveti ilk ağızda sarfeden Fenerbahçeliler bu müddet zarfında Galatasaray müdafaasını bir haylı üzecek kadar şiddet gösterdiler. Oyun bu şeklile tamamile Fenerbahçe lehinde idi. Galatasaray müdafaa hattının belkemiği olan Faruk ve Adnan sık sık önlerinde patlayan Fenerbahçe hücumlarını iftihar edilecek bir cesaretle muntazaman hem durdurdular, hem de hücum hatlarını adeta arkadan iterek Fenerbahçe kalesine zorla yerleştirdiler.

Fenerbahçe muhacimlerinin şiddetli akınları Galatasaray müdafaasında kırılıyor

İşte bu zorlayış içinde Fenerbahçe kalesi bir an karmakarışık oldu. En büyük fırsatı topu ayakları altında kaybetmek suretile kaçıran Cemilin o anda imdadına yetişen Eşfak oyunun yegâne sayısını 37 nci dakikada yaptı. Hâkim oyun içinde şaşkına dönen Fenerbahçe üç dakika sonra gene böyle patırdılı bir anda bir gol daha yedi ise de, lüzumsuz yere Fener kalesi içine toptan evvel girip de ağları kendine döşek yapan Cemil ofsayd vaziyetinde olacağını hesab etmemişti. Devre 1 - 0 Galatasarayın galibiyetile bitti.

İkinci derve Fenerbahçe Niyaziyi takımdan çıkarıp yerine Lebibi almak suretile bir değişikliğe lüzum gördü. Rüzgâr altında oynamak mecburiyetinde kalan Fenerbahçe müdafaaya pek ehemmiyet vermeden beraberlik için mücadele etmeğe teşebbüs etti. Oyunun ilk anlarında birdenbire ziyadeleşen rüzgâr Fenerbahçeyi ister istemez müdafaada bıraktı. Hem 1 - 0 galib, hem de kuvvetli bir rüzgârla derhal oyuna hâkim olan Galatasaray sıkı bir tazyika kalktı. Rüzgâra karşı veya rüzgârla beraber oynamak tedbirlerini hiç nazarı dikkate almıyan Galatasaray külliyetli güzel hücumlarla Fenerbahçe kalesini tehdid etmedi değil, fakat netice alamıyordu. Galatasarayın toplu olmaktan ziyade münferid oyunundan pek tabiî olarak istifade eden Fenerbahçe, zaman zaman kaleci Osmanı müşkül vaziyetlerde bırakacak kadar hücum yaptı. Galatasaray müdafaasının aman vermediği bu hücumlardan sonra takatı epeyce kesilen Fenerbahçe tekrar müdafaaya çekilmeğe mecbur oldu.

Fenerbahçe müdafaası önünde sanki fena bir antrenman yapıyormuş gibi Galatasaray son dakikalara kadar boşuna bocaladı durdu. Fenerbahçe önünde ilk defa bu kadar hâkim oynayan Galatasaray hücum hattının isabetsiz top vuruşlarile vakti geçirdi. İlk devrede yapılan bir tek golden sonra Galatasaray maçı 1 - 0 gibi ufak bir farkla galib olarak bitirdi.

Ankaradaki millî küme maçları

Ankara 8 (Telefonla) — Millî küme maçlarına bugün devam edildi. Harbiye İstanbulsporu 4-0 yendi. Beşiktaş da Maskesporla 4-4 berabere kaldı.

İzmirde yapılan millî küme maçları

İzmir 8 (a.a.) — Bu gün Alsancak stadında millî küme maçlarının sonuncusu kalabalık bir seyirci kütlesinin huzurunda Altayla Altınordu arasında yapılmıştır. Maç çok seri ve zevkli olmuştur. Altaylılar galibiyet gollerini ikinci devrenin üçüncü dakikasında yaparak maçı 1 - 0 lehlerine bitirmişlerdir.

Millî küme maçlarında puan vaziyeti

Takımlar	Maç	G.	B.	M.	P.
Beşiktaş	16	13	3	0	45
Galatasaray	12	8	2	2	30
Fenerbahçe	12	8	2	2	30
İstanbulspor	16	5	3	8	29
Altınordu	15	5	3	7	28
Altay	15	6	1	8	28
Harbiye	13	5	2	6	25
Demirspor	15	4	2	9	25
G. Birliği	15	3	1	11	22
M. Spor	13	1	7	5	22

Galatasarayın kürek müsabakaları

Dün Galatasaray kulübü denizcilik şubesi tarafından Bebekte güzel bir deniz bayramı tertib edilmiştir. Fenerbahçeli denizcilerin de iştirak ettiği bu müsabakalardan evvel bir merasim yapılmış ve bu münasebetle mıntaka direktörü Feridun Dirimtekin bir nutuk söylemiştir. Müsabakadan sonra da madalyalar dağıtılmış ve davetlilere bir çay ziyafeti verilmiştir.

Kürek yarışları neticeleri:

Tek çifte erkekler, kıdemli kulüb seçmesi:

1 — Petro (Galatasaray)

2 — Reha

İki çifte kıdemli, Fener - Galatasaray:

1 — Reşad, Ali, Turgud (Galatasaray)

2 — Lezar, Osman, Vecihi (Fener).

Dört tek, kıdemli erkekler:

1 — Reşad, Tevfik, Kesim, Turgud, Saci (Galatasaray),

2 — Osman, Mehmed, Seyfi, Haydar, Behçet (Mütekaid).

Tek çifte yağlı kürek, eski şampiyonlar arasında:

1 — Seyfi (Fenerbahçe),

2 — Nedim (Galatasaray).

İki çifte, Galatasaraylı yüzücü ve kürekçiler:

1 — Yüzücüler (Vedad, Bedi, Kemal)

2 — Kürekçiler (Yahya, Hüsnü, Safa)

Kadınlar tek çifte:

Galatasaray ve Fenerbahçe ekipleri birinci sayılmıştır. Galatasaraydan Güzel, Fenerbahçeden Nebiye.

İki çifte kadınlar:

1 — Galatasaray (Behiye, Nazlı, Suzan).

2 — Fenerbahçe (Osman, Müzehher, Müzeyyen)

Dört tek kadınlar:

1 — Galatasaray (Behiye, Nazlı, Güzel, Emine, Suzan)

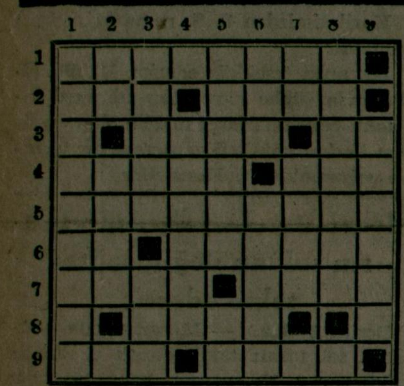
2 — Fenerbahçe (Osman, Nebiye, Adviye, Feriha, Mübeccel).

Profesyonel güreşçiler arasında

Dün Şeref sahasında serbest güreş müsabakaları yapılmıştır. Tanınmış pehlivanlar arasında cereyan eden müsabakalar şu şekilde nihayetlenmiştir:

Hayrabolulu Süleyman ve Eyüblü Niyazi hakem heyeti tarafından diskalifiye edilmişlerdir. Dinarlı İsmail Cemale galib, Molla Mehmed Gönenli Hamdiye galib gelmiştir. Kara Ali güzel bir güreşten sonra eski antrenör Pellineni 27 nci dakikada yenmiştir. Mersinli Ahmed - Mülâyim maçı sıkı bir çarpışmadan sonra berabere bitmiştir.

BULMACA

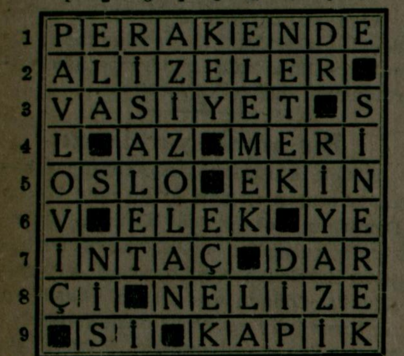
Soldan sağa:

1 — Ankarada kongresi toplanan bilgi. 2 — Bir edat, vakit ölçüsü. 3 — Ters çevirirseniz borc para verme olur, nota. 4 — İç uzuvlarımızdan, bir emir. 5 — Çift alet (iki kelime). 6 — Bir harfin okunuşu, beyaz şair (iki kelime). 7 — Mes'ud olan, eski saç ve tırnak boyası. 8 — Yüze gülücülük. 9 — Mukavele yapma, zeretme.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Osmanlı tarihinde dalavereci bir softa. 2 — Bir emir, bir edat. 3 — Dolaşma yeri, arka. 4 — Bir tatlı. 5 — Talik ederek, bir emir. 6 — Hileli tuzak (argo), caddenin yavrusu. 7 — Hayret edatı, ince ve derinden gelen ağrı. 8 — Yüksekten sıçratan. 9 — Taharri olunan.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	P	E	R	A	K	E	N	D	E
2	A	L	İ	Z	E	L	E	R	■
3	V	A	S	İ	Y	E	T	■	S
4	L	■	A	Z	■	M	E	R	İ
5	O	S	L	O	■	E	K	İ	N
6	V	■	E	L	E	K	■	Y	E
7	İ	N	T	A	Ç	■	D	A	R
8	Ç	İ	■	N	E	L	İ	Z	E
9	■	S	İ	■	K	A	P	İ	K

Eti Bank Umum Müdürlüğünden:

Bankamızın,

a — Ereğli Kömürleri İşletmesi, Zonguldak.

b — Garb Linyitleri İşletmesi. Balıkesir,

c — Mahrukat Bürosu, Ankara

d — Ereğli Kömürleri İşletmesi

Kok ve İhrakiye Servisleri Ankara, İstanbul, İzmir, Mersin, Ereğli (Karadeniz)

Yukarıda müessese ve servislerinin, taş kömürü, linyit, kok, briket ve tâli maddelerinin Alım ve Satımından mütevellid bilûmum mevcudat, taahhüdat ve matlûbatı bütün hukuk ve vecaibile yeniden teşkil eylediğimiz

Mahdud Mes'uliyetli

TÜRKİYE KÖMÜR SATIŞ VE TEVZİ MÜESSESESİ

firmasına devredilmiştir.

Alâkadarların 1 haziran 1941 tarihinden itibaren:

1 — Her cins taş kömürü, kok, briketle tâli maddeleri için **FOB** olarak yapılacak talebler müessesenin merkezine:

Adres: Atatürk Bulvarı 21/23, Yenişehir Mühendisler Birliği binası. Ankara.

2 — Linyit kömürü için yapılacak müracaatlerin eskisi gibi, «Garb Linyitleri İşletmesi» Balıkesir, adresine.

3 — Mahallî ihtiyaclarla «taş kömürü, kok kömürü, linyit» ihrakiyelik kömürleri için o mahaldeki şube veya acentalarımıza «İstanbul» İzmir, Zonguldak, Mersin, Ereğli «Karadeniz» de şube ve depolarımız olduğu gibi muhtelif şehirlerde acentalar vardır.

4 — Mahrukat kanunu mucibince evvelce intihab edilmiş ve mukavelesi henüz hitama ermemiş acentalarımızla diğer müstehliklerin Ankara Merkezine.

5 — Taş kömürü, linyit, briket, kok ve tâli maddelerinin ihracatı işlerine müteallik hususat için Ankara Merkezine.

Yukarıdaki adreslere müracaat etmeleri rica olunur. Merkez, Şube ve Depolarımızın telgraf adresleri: Mahrukat. «3003» (4257)

Ereğli Kömürleri İşletmesinden:

Müessesemizle müşteriler arasında taş kömürü, kok kömürü, briket ve talî maddelerinin satışları hakkında yapılmış olan mukavelelerden mütevellid bilcümle haklarımızı 1/6/941 tarihinde kurulan ve merkezi Ankarada bulunan « TÜRKİYE KÖMÜR SATIŞ VE TEVZİ MÜESSESESİ » ne devrettiğimizi ve müşterilerimize karşı olan vecibelerimizi de bu müessesenin tamamen tekabül eylediği ilân olunur. «3004» (4258)

Garb Linyitleri İşletmesinden:

Müessesemizle müşteriler arasında Linyit kömürü satışları hakkında yapılmış olan mukavelelerden mütevellid bilcümle haklarımızı 1/6/941 tarihinde kurulan ve merkezi Ankarada bulunan « TÜRKİYE KÖMÜR SATIŞ VE TEVZİ MÜSESESESİ » ne devrettiğimizi ve müşterilerimize karşı olan vecibelerimizi de bu müessesenin tamamen tekabül eylediği ilân olunur. «3005» (4259)

Eti Bank Mahrukat Bürosundan:

Müessesemizle müşteriler arasında yapılmış olan mukavelelerden mütevellid bilcümle haklarımızı 1/6/941 tarihinde kurulan ve merkezi Ankarada bulunan «Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi» ne devrettiğimizi ve müşterilerimize karşı olan vecibelerimizi de bu müessesenin tamamen tekabül eylediği ilân olunur. «3006» (4260)

Devlet Demiryolları 4 üncü İşletme Müdürlüğünden:

Yapılacak iş: Samsun limanına gelecek takriben 20,000 ton idarî kömürün vapurun ambarından mavnalara tahliye ve İdare iskelesine naklidir.

Muhammen fiat: Bir ton için 93 kuruştur.

941 malî senesinde Samsun limanına gelecek olan takriben 20,000 ton idarî kömür, vapur ambarından kömürlerin kömür kazanlarına doldurulması ve supalan mavnaya teslimi ve mavnaya teslim edilen kömürlerin iskeleye nakli kömür kazanlarına doldurarak iskele vincine supalan teslimi işinin bütünü kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.

Eksiltme 26/6/941 perşembe günü saat 15 te Kayseri istasyonunda 4 üncü İşletme binasında İşletme Komisyonunca yapılacaktır.

İsteklilerin 1395 liralık muvakkat teminat akçesini İşletme veznesine yatırdığına dair makbuz veyahud idarenin kabul ettiği formüle mutabık teminat mektubunu 2490 sayılı kanun ve şartnamede tayin edilen vesaiklerile birlikte yalnız mektublarını muayyen olan gün ve saatten bir saat evveline kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez.

Şartname ve mukavele projeleri 4 üncü İşletme Müdürlüğünden Samsun, Ankara ve Haydarpaşa Gar Şefliklerinden parasız olarak verilir. (4395)

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Kıymeti	Pey akçesi	
791 02	59 50	Koca Mustafapaşada Cambaziye mahallesinde eski Mişeli mescid yeni Abdullahdede sokağında eski 2 yeni 20 No.lı beş odalı ahşab hanenin tamamı. 7194
467 10	35 00	Büyük Çarşıda Hacıhasan sokağında 15, 17 No.lı dükkânın tamamı. 7247
257 51	19 30	Aksarayda eski Baklalı Kemaleddin yeni İnebey mahallesinde Koçibey sokağında 32 No.lı 31,50 metre murabbaındaki arsanın tamamı. 7252
188 68	14 15	Büyük Çarşıda Astarcı hanı alt katta eski 22 yeni 19 No.lı dükkânın tamamı. 7207
627 00	48 00	Sultanahmed mahallesinde Cami sokağında 10 No.lı 3 oda, bir kiler ve aralığı olan hanenin tamamı. 7117
279 00	21 00	Eyübde İslâmbey mahallesinde Kanun sokağında 19 No.lı ahşab hanenin tamamı. 7139.

Yukarıda yazılı emlâk satılmak üzere on beş gün müddetle açık arttırmaya çıkarılmıştır.

İhalesi 20/6/941 cuma günü saat on beşte icra edileceğinden isteklilerin Çemberlitaşta Vakıflar Başmüdürlüğü Mahlûlât kalemine müracaatleri. (4322)

Vefat

Türk bahriyesinin tensiki sırasında İngiliz memurin ve bahriye fen komisyonunda uzun seneler ingilizce kâtibliği vazifesini ifa etmiş bulunan ve 60 senedenberi ticaretle meşgul olan babamız Bay Tomas C. Takar doksan yaşında vefat etmiştir. Cenaze merasimi diniyesi pazartesi günü saat (3) te Haydarpaşa İngiliz kabristanında icra edileceğini teessürlerle beyan ederiz.

Evlâdları

Dz. Levazım Satınalma Komisyonu İlânları

Marmara üssübahrî Satınalma komisyonundan:

1 — Keşif bedeli 14344 lira 5 kuruştan ibaret olup gösterilecek bir mahalde yaptırılacak olan inşaatın kapalı zarf usulü ile eksiltmesi 24 haziran 1941 salı günü saat 15 te İzmitte Tersane kapısındaki komisyon binasında yapılacaktır.

2 — Bu işe aid resim, fennî ve idarî şartname ile projeler her gün komisyonda görülebilir.

3 — Eksiltmeye iştirak edecek isteklilerin bu gibi işleri yaptıklarına dair Nafıa müdürlüklerinden ve Ticaret Odalarından alacakları - eksiltmeden üç gün evvelki tarihli - ehliyet vesikalarını ve mahallî emniyet müdürlüklerinden çıkartacakları hüsnühal varakalarını ve 1075 lira 80 kuruştan ibaret ilk teminatlarile birlikte tanzim edecekleri teklif mektublarını belli gün ve saatten tam bir saat evveline kadar komisyon başkanlığına vermeleri (4405)

RADYO

Bu günkü program

7,30	Program
7,33	Müzik (Pl.)
7,45	Haberler
8,00	Müzik
8,30	Evin saati
★	
12,30	Program
12,33	Şarkılar
12,45	Haberler
13,00	Müzik (Pl.)
13,15	Şarkılar
13,30	Müzik (Pl.)
★	
18,00	Program
18,03	Fasıl sazı
18,30	Konuşma
18,40	Müzik (Pl.)
19,00	Konuşma
19,15	Köy havası
19,30	Haberler
19,45	Cazband
20,15	Rad. Gazetesi
20,45	Halk türküsü
21,00	Konuşma
21,10	Şarkılar
21,25	Hoşbeş
21,45	Orkestra
22,30	Haberler
22,45	Caz (Pl.)
23,30	Kapanış.

Kongreye davet

Sarıyer kazası ilk okullarındaki yoksul çocuklara yardım cemiyetinden:

Cemiyetimizin umumî heyetinin yıllık toplantısı 15/6/941 pazar günü saat 11 de Büyükderede Sarıyer Halkevi salonunda yapılacaktır. Sayın üyelerimizin teşrifleri.

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Bu yıl Tıb Fakültesi, Veteriner Fakültesi, eczacı, diş tabibi okulları ile Üniversite Fen Fakültesi kimya şubesinden mezun olanların 941 temmuzunun ilk yarısında ağustosun birinci gününe kadar son yoklamaları yapılacağından şubede kayıdlı olup da bu yıl mezun olanların mezuniyet vesikalarile birlikte nüfus cüzdanları ve fotoğraflarile şubeye gelmeleri, taşrada bulunanların bulundukları mahallin Askerlik şubelerine müracaat eylemeleri ve bu müddet içinde yoklamalarını yaptırmıyanlar bakaya sayılacağı ilân olunur.

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Memur Alınacak

1 — Devlet Demiryolları istasyon sınıfında istihdam edlimek üzere müsabaka ile orta mekteb mezunlarından hareket memur namzedi alınacaktır.

2 — Müsabakada kazananlara 60 lira ücret verilecektir.

3 — Müsabaka imtihanı 16/6/941 tarihinde saat 14 te Haydarpaşa, Ankara, Balıkesir, Kayseri, Malatya, Adana, Afyon, İzmir, Sirkeci ve Erzurum İşletme Merkezlerinde ve Sıvas, Eskişehir Cer atelyelerinde yapılacaktır. Müracaatler bu işletme ve atelye müdürlükleri ve istasyon şefliklerince kabul olunur.

4 — Müsabakaya iştirak şeraiti şunlardır:

1 — Türk olmak,

2 — Ecnebi bir kimse ile evli olmamak,

3 — 18 yaşını bitirmiş ve 30 u geçmemiş olmak «30 yaş dahil»

4 — Askerliğini yapmış veya askerliğini yapmasına en az bir sene zaman kalmış olmak.

5 — Müsabakada muvaffak olanların bilâhare idare doktorları tarafından yapılacak muayenede sıhhî durumları demiryol işlerinde vazife görmeye elverişli bulunmak.

6 — Müracaat istidalarına bağlanacak vesikalar şunlardır:

Nüfus cüzdanı, diploma veya tasdikname, askerlik vesikası, polisten tasdikli iyi huy kâğıdı, çiçek aşısı kâğıdı, evli olanların evlenme cüzdanı, 6 aded vesikalık fotoğraf.

7 — Daha fazla malûmat almak istiyenlerin İşletme Müdürlüklerine veya İstasyon Şefliklerine bizzat müracaat etmelidirler.

8 — İstidalar en son 14/6/941 günü saat 12 ye kadar kabul olunur. «2849» (4063)

Muhammen bedeli (3750) üç bin yedi yüz elli lira olan 5 ton kurşun üstübeç (18/6/941 çarşamba) günü saat (15,30) da kapalı zarf usulile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 281,25 (iki yüz seksen bir lira yirmi beş kuruş) liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat (14,30) a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden satılacaktır. (4154)

Anahat istasyonlarile Avrupa hattı istasyonları arasında bazı şartlarla perakende hamulelere tatbik edilmekte olan doğru nakliyat muamelesi 16/6/1941 tarihinden itibaren:

Tam vagon hamulesile Haydarpaşa veya Sirkeciye gelen hamulelerle Haydarpaşa veya Sirkecide tahmil edilen «işletme nizamnamesi mucibince katarlara kabul olunmayan ve kabulü bazı şeraite tâbi bulunan eşya ile nukut, esham, civa gibi kıymetli eşya ve canlı hayvanlar haric olmak üzere» tam vagon muamelesine tâbi hamulelere de; duba vaziyet müsaid olmak şartile, Haydarpaşadan Sirkeciye veya Avrupa hattının herhangi bir istasyonuna ve bilmukabele Sirkeciden Haydarpaşaya veya herhangi bir anahat istasyonuna nakillerinde tatbik edilebilecektir.

Fazla tafsilât için Haydarpaşa ve Sirkecideki Demiryol ambarlarına müracaat edilmelidir. «311» (4367)

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Silâhtar fabrikası ihtiyacı için 50,000 kilo pik döküm kapalı mektubla teklif istemek suretile ihale edilecektir.

2 — Muvakkat teminat 750 liradır.

3 — Tekliflerin Levazımdan parasız tedarik edilecek şartnamesindeki tarifata uygun olarak 14/6/941 cumartesi günü saat 13 e kadar Metro hanının 4 üncü katındaki Levazım Müdürlüğüne makbuz mukabilinde verilmiş olması lâzımdır. (4354)

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 71 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Hepsini meydana çıkardı. Halının üzerine serdi. Uzun bir tetkikten sonra kararını verdı. St. Hilbene gidecekti Burası Salzkammergut civarında, dağların arasına sıkışmış küçük bir plâjdı.

Haziranın ortalarına doğru hareket etti. Peter'den ayrılalı neredeyse üç sene olacaktı. Bu seyahati onunla birlikte yapmağı ne kadar arzu ediyordu.

Trene yalnız başına bindi. İçinde yaşamaktan ziyade ölmek iştiyakı vardı. Istırablarının ancak ebedî sükûna kavuşmakla nihayete ereceğine kanaat getirmişti.

XV

Mozeş bir öğleden sonra heyecan içinde Miskinler Oteline geldi. Gözlerile Rus Çarını gördüğünü, hatta kendisine selâm bile verdiğini anlattı.

Bartha ile Vedreş iki hizmet eri çağırdılar. Mozeş'in kollarını bağlattılar. Çarla selâmlaştığını iddia ettiği için kendisine bu defalık böyle bir ceza verdiklerini, eğer bir daha bu gibi martavallar atmağa kalkarsa, o zaman ağaca bağlatacaklarını söylediler.

Mozeş tuhaflık olsun diye türlü türlü yalanlar uyduruyordu. Fakat bu gibi tehlikeli yalanlar söylemesine müsaade edemezlerdi.

Aradan bir iki gün geçince Mozeş'in doğru söylediği meydana çıktı.

Tobolskun büyük caddesinde, Laşkutnaya otelinin yanında villâya benzer bir bina vardı. Bu binanın balkonu caddeye bakıyordu. Balkonda sabahtan akşama kadar sivil elbiseli bir adam oturuyor ve gazete okuyordu.

Balkonun karşısındaki kaldırım üzerinde kesif bir kalabalık toplanıyor, meraklı gözlerini balkondaki adama dikiyorlardı. Köylüler ıstavroz çıkarıyor, başlarını iki yana sallıyorlardı. Villânın alt katından süngülü muhafızlar çıkıp da tüfek dipçiğile onları dağıtıncıya kadar oradan ayrılmıyorlardı.

Sivil elbiseli zat filhakika Nikola Romanoff'tu. Bu zat daha bir kaç ay evveline kadar Rusyada Allahtan ziyade korkulan haşmetli Çar hazretleriydi. O zaman yüz seksen milyon insana hükmediyor, idaresi altında bulunan arazi dünyanın altıda birini teşkil eyliyordu.

Yirmi sene evvel, taç giydiği zaman öyle muazzam bir kalabalık toplanmıştı ki, Hodinka çayırlığında bin beş yüz mujik çiğnenmişti. Şimdi Tobolskdaki villânın balkonunda her hangi bir adammış gibi oturuyor ve ondan bahsedilirken sadece Albay Romanoff adile anılıyordu.

Dumada bir gece fırtınalı bir müzakere esnasında hükümdarlık haklarından mahrum edilmesine karar verilmiş ve Prens Lvov, köpürmüş bir deniz haline gelen Dumayı sosyalistlerin en büyük reisi Kerenski'ye teslim etmeğe mecbur kalmıştı. Ayni gece İsviçreden kapıları mühürlenmiş bir vagon gizlice yola çıkmıştı. Vagonda elini şakaklarına dayamış, içinden bir volkan gibi kaynayan bir adam oturuyordu. Bu adamın hakikî ismi İlyitş İlyanoff Vlâdimir'di. Bu adam çıplak kafalı ve bir Rustan ziyade bir Tatara benziyordu. Gözlerinde korkunc bir ışık parlıyordu. Kalbinde bütün beşeriyete karşı sonsuz bir kin ve intikam hissi yaşıyordu. Bu his, Çara karşı yapılan bir suikasdden dolayı kardeşinin asıldığı ve kendisinin zencirlere vurularak Siberyaya sürüldüğü zaman kalbine yerleşmişti.

Mühürlü vagon Moskovaya doğru yaklaştıkça Rusyanın talihi de değişiyordu.

Bu adam Lenin'di.

Çar. ellerini pantalonunun ceblerine sokmuş Tobolsk villâsının balkonunda duruyor ve tahtına tekrar ne zaman kavuşacağını düşünüyordu. Kapıları mühürlü esrarengiz vagonun Rus hudud istasyonunu geçtiğini ve Moskovaya doğru yaklaştığını bilmiyordu. Halbuki vagon yaklaşıyor, gittikçe artan korkunc bir sür'atle yaklaşıyordu.

Çar, ağustosun yirmisinde vapurla Tobolsk'a gelmişti. İskeleye akşam yanaşmışlardı. Çar, bir Tatar şehrine yerleştirileceklerini anladığı zaman itiraz etti. Karaya çıkmak istemedi. Çünkü Kerenski kendilerini Petersburg istasyonunda teşyi ederken başka tarafa götürüleceklerini söylemişti. Fakat itirazının beyhude olduğunu anlayınca mukadderata boyun eğmekten başka çare bulamadı.

Villânın birinci katını Petersburg'dan kendilerile birlikte gelen muhafaza kıt'ası, ikinci katını da Çar, ailesi ve refakatlerindeki saray adamlarile işgal etmişlerdi. Yanlarında bir kaç ecnebi hizmetçi ve Prens Dolgorçki vardı.

Çar'a balkonlu oda düşmüştü. Yanındaki oda Tobolsk'un ıssız sokağına bakan piyano ve içli kadın sesleri aksediyordu. Bu odada Çariçe, Madam Wyruboff ile oturuyordu. Madam Wyruboff çirkin, çarpık vücudlu ve kısa boylu bir kadındı. Fakat ispirtizmeden çok iyi anlıyordu. Çariçe onu sadece Amina diye çağırıyordu. Amina ile birlikte hergün saatlerce piyano çalıyorlar veya şarkı söylüyorlardı.

Çariçenin odasındaki duvarlardan birinde St. Mikael'in büyük bir resmi asılıydı. Resmin altında geceli gündüzlü durmadan bir kandil yanıyordu. Ayni yerde gümüş başlı çivilerle çakılmış siyah boyalı tahta bir sandık duruyordu. Bu sandığın içinde mukaddes bir emanet olarak kanlı bir gömlek saklanıyordu. Bu gömlek Siberyalı bir at cambazına, kendisine ilâhî bir kudret atfeden bir serseriye aiddi. Rasputin denilen bu adam geçen kış Prens Yusupoff ve hassa subayları tarafından vurulmuş ve cesedi, bir köpek leşi gibi Neva buzlarının üzerine atılmıştı.

Fakat bu adamın Çariçenin nazarındaki kıymeti pek büyüktü. Onun kanlı, kirli gömleğini son nefesine kadar muhafaza etti.

Diğer odalara Çar ailesinin en büyük evlâdı güzel Tatyana, hasta veliahd ve diğer küçük çocuklar yerleştirilmişti.

Villânın yanındaki sokak Podçuvaşi üsera karargâhına gidiyordu. Esirler villânın önünden geçerken, Çar'ı balkonda gördükleri takdirde derhal vaziyet alıyor ve sanki geçid resmi provaları yapıyorlarmış gibi merasimle selâmlıyorlardı. Bu selâm merasimine subaylar gibi esir erler de iştirak ediyorlardı. Tam balkonun hizasına geldikleri zaman adımları sertleşiyor, vücudleri dikleşiyor, gür bir sesle verilen «sola bak» kumandmasına bir makine gibi itaat ediyorlardı. Çar balkonda duruyor, elini sallayarak esirlerin selâmlarına mukabelede bulunuyordu. Yüzünde beliren hatlardan fevkalâde mütehassis olduğu anlaşılıyordu. Altı ay evvel muhteşem sarayının balkonunda, hassa alayının kar gibi beyaz atlar üzerinde, altın yaldızlı kordonlarla süslü ve her biri bir heykel haşmetile dimdik geçen askerlerinin selâmlarını seyrettiği zaman, bugün üstleri başları perişan bir halde bulunan esirler tarafından kendisine gösterilen tazim tezahüratından duyduğu memnuniyeti duyamıyordu.

Peter çok defa sokakta durarak bu sakallı adamı seyrediyordu.

Çar'ın, balkonda ellerini arkasına bağlamış, gözlerini sokağın meçhul bir noktasına dikmiş olarak durduğunu görenler, onun yelken direkleri parçalanmış, çılgın rüzgârların önüne katılarak şeytanî bir sür'atle, korkunc derinlikler üzerinden uçan bir geminin kaptan köprüsünde durduğunu sanırlardı.

Peter, Çar'a bakıyor ve kendi halini düşünüyordu. Mukadderatları nekadar da birbirine benziyordu! Tobolsk villâsının balkonu bir an olsun hayalinden silinmiyordu. Arkasını duvara dayayıp Çar'a bakarken, gözünün önünde kayınpederinin evi canlanıyordu. Yemek odasındaki gülkurusu halının, masanın etrafındaki deri sandalyelerin, salondaki geniş divanın hasretini çekiyordu. Miett her öğleden sonra bir divana uzanır, ipekli karyola örtüsünü topuklarına kadar örter, dudaklarını hafif aralayarak tatlı, derin bir uykuya dalardı. Piyanonun üzerinde asılı duran, tabiî büyüklükteki fotoğraftan Miett'in annesi gülümsiyerek kızına bakardı. Bütün bunlar şimdi bir rüyadan başka birşey değildi. Acaba günün birinde gene onlara kavuşacak mıydı? Kimbilir?.. Bu o kadar uzak bir ihtimaldi ki, bir gün hakikat olmasına kalbi bir türlü yatmıyordu.

Çar da balkonda ellerini arkasına bağlayıp, gözlerini sokağın meçhul bir noktasına dikerek durduğu zamanlar, mutlaka sarayını ve eski hayatını düşünüyor ve geride bıraktığı şeylerin tahassürünü çekiyordu.

Rüzgâr Tobolks caddesinde bir kâğıd parçasını sürüklüyordu. Çar'ın bakışları bu kâğıd parçasına takıldı. Birden Peter'i gördü. Dikkatle bakmağa başladı. Peter bu bakışların tesiri altında kendini topladı. Esas vaziyeti aldı. Sağ elini şapkasının kenarına götürdü. Askerce bir selâm verdi.

(Arkası var)